

Sygn. I C 202/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Karwacka

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko L. S.

o zapłatę

1. utrzymuje w mocy nakaz wydany przez Sąd Okręgowy w Słupsku w dniu 08.05.2012 r. w sprawie (...);
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie apelacyjne oraz za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 202/15

UZASADNIENIE

Powód, J. S. (1), wniósł przeciwko pozwanemu, L. S., pozew z żądaniem zapłaty kwoty 55.000 Euro wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2009r. do dnia zapłaty. Zażądał także zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu.

Na uzasadnienie wskazał, że strony w dniu 11 grudnia 2009r. zawarły umowę kupna sprzedaży maszyn rolniczych: J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji 1995, M. G.- 400, rok produkcji 2008r. za cenę 55.000 Euro, płatną do dnia 18 grudnia 2009r. Wskazał, iż przy zawieraniu powyższej umowy powód zastrzegł na swoją rzecz posiadanie rzeczy do czasu zapłaty przez pozwanego umówionej ceny. Wobec tego, że pozwany nie uiścił ceny, zasadne stało się wniesienie pozwu o zapłatę umówionej ceny. Podkreślił jednocześnie, iż pozwany nie tylko, że nie zapłacił umówionej ceny za maszyny, to nadto w dniu 28 stycznia 2010r. wniósł do Sądu Okręgowego w Słupsku pozew o wydanie mu tych maszyn, podając, że jest właścicielem maszyn rolniczych. Jednocześnie w powie tym oświadczył, że cenę za sprzedane towary zapłacił poprzez złożenie J. S. (1) oświadczenia o potrąceniu z jego wierzytelnością z tytułu ceny wierzytelność, którą nabył od Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N.. Powództwo o wydanie maszyn zostało jednak oddalone z uwagi na to, że sąd

uznał, iż pozwany nie nabył skuteczne wierzytelności Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N., przysługującej powyższemu podmiotowi wobec J. S. (...). Takie zachowanie pozwanego, zdaniem powoda, świadczy o tym, że pozwany uznał, iż nabył maszyny od powoda. W tej sytuacji nie budzi wątpliwości żądanie zapłaty umówionej ceny za maszyny.

Dnia 8 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Słupsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę dochodzoną w pozwie wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania.

W terminie ustawowo określonym, pozwany L. S., złożył zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości.

Podniósł zarzut niewymagalności roszczenia o zapłatę wobec jego przedawnienia, wygaśnięcia zobowiązania (względnie nie dojścia skutku) – umowy sprzedaży z powodu nieziszczenia się warunku zawieszającego – zapłaty ceny w umówionym terminie, wygaśnięcia zobowiązania wobec niemożności spełnienia umówionego świadczenia przez powoda, wygaśnięcia zobowiązania wobec odstąpienia od umowy sprzedaży przez pozwanego, nieistnienia zobowiązania – umowy sprzedaży - wobec tego, iż powód nie był i jest właścicielem maszyn rolniczych objętych umową sprzedaży. W konsekwencji powyższego, wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa. Wniósł również o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Przyznał, że strony zawarły umowę kupna sprzedaży maszyn opisanych w pozwie, że powód wystawił rachunki na kwoty i w datach, jak podał w pozwie oraz, że doręczył je pozwanemu, iż pomiędzy stronami toczyło się postępowanie przed Sądem Okręgowym w Słupsku oraz przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku oraz, iż zapadły w powyższych sprawach wyroki o sentencjach i uzasadnieniach dołączonych do pozwu, że sprzedane maszyny zostały oddane pod dozór początkowo Gospodarstwu (...) spółki z o.o. w N., a następnie J. R.. Jednocześnie zaprzeczył, by powód zastrzegł sobie prawo posiadania rzeczy do czasu zapłaty umówionej ceny, w tym znaczeniu, że po upływie terminu do dokonania zapłaty powodowi przysługiwało nadal roszczenie o zapłatę tej ceny, iż powodowi przysługiwało roszczenie względem pozwanego o zapłatę ceny, że pozwany kiedykolwiek uznawał roszczenie powoda o zapłatę ceny w rozumieniu art. 123 § 1 pkt k.c. Podał, że ustalenia poczynione przez sąd w sprawie o wydanie maszyn, na które powołał się powód w pozwie o zapłatę, zostały dokonane na potrzeby tamtej sprawy i nie mogą być przeniesione, jako ustalenia do niniejszej sprawy. Podkreślił, że sąd rozpoznający niniejszy spór nie jest w żaden sposób związany z ustaleniami dokonanymi w innym postępowaniu cywilnym, gdyż w dokonaniu ustaleń faktycznych i subsumcji sąd jest całkowicie autonomiczny. Jednocześnie zwrócił uwagę, że J. S. (1) w sprawie o wydanie ruchomości twierdził, że w dniu 12 stycznia 2010r., wobec braku zapłaty za maszyny, nastąpiło wygaśnięcie stosunku prawnego ex nunc, tym samym, L. S., zdaniem J. S., nie nabył prawa własności i utracił możliwość uzyskania tego prawa poprzez zapłatę ceny. Wskazał, że powód w piśmie z dnia 11 stycznia 2010r. oświadczył, że umowa sprzedaży nie doszła do skutku, albowiem nie ziszczył się warunek zastrzeżony w postaci zapłaty ceny do dnia 18 grudnia 2009r. Dodatkowo wskazał, że po otrzymaniu nakazu zapłaty w niniejszym postępowaniu, pozwany dokonał weryfikacji stanu maszyn i stwierdził, że były one poddane intensywnemu użytkowaniu i obecnie znajdują się w stanie znacznego zużycia, przedstawiając stan i wartość złomu. Jednocześnie podał, że pismem z dnia 21 maja 2012r. pozwany zawiadomił powoda o wygaśnięciu umowy sprzedaży z powodu nieziszczenia się warunku oraz z uwagi na treść art. 474 § 1 k.c., nadto z ostrożności od niej odstąpił oraz określił termin do wykazania, iż możliwe jest wydanie maszyn w terminie umówionym.

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Słupsku utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Słupsku w dniu 8 maja 2012r. w sprawie (...).

W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że w prawomocnych orzeczeniach wydanych w sprawach o wydanie maszyn rolniczych o sygn. (...) i (...), sąd uznał, że pomiędzy J. S. (1) a L. S. nie doszło do zastrzeżenia w umowie kupna sprzedaży maszyn rolniczych prawa własności maszyn do czasu zapłaty przez L. S. uzgodnionej ceny, lecz że strony zawarły ustną umowę kupna sprzedaży z zachowaniem posiadania rzeczy przez sprzedającego do czasu zapłaty ceny. Biorąc pod uwagę powyższe, sąd uznał, że rozstrzygnięcia wydane w sprawach (...) i (...) wiążą sąd rozpoznający niniejszy spór. Uznał, że powaga wyroku wydanego w tych sprawach rozciąga się nie tylko na ich sentencję, ale również na motywy rozstrzygnięcia w granicach, jakie stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia niezbędnego do

wyjaśnienia jego zakresu. W konsekwencji powyższego, przyjął, że sąd rozpoznający niniejszy spór związany jest ustaleniem ze sprawy o wydanie maszyn, iż strony łączyła umowa kupna sprzedaży maszyn rolnych z postaci J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji 1995, M. G.- 400, rok produkcji 2008r z zastrzeżeniem prawa posiadania sprzedanych ruchomości do czasu zapłaty ceny przez kupującego. Przechodząc do oceny zgłoszonych przez pozwanego zarzutów uznał, że nie zasługują one na uwzględnienie. Co do zarzutu przedawnienia wskazał, iż powód w odpowiedzi na powyższy zarzut wskazał szereg okoliczności, z których wynika, że pozwany uznał roszczenie powoda o zapłatę, czego skutkiem było przerwanie biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę. Do tych okoliczności zaliczył oświadczenie pozwanego z dnia 28 grudnia 2009r. o potrąceniu, treść pisma procesowego L. S. z dnia 11 maja 2010r., złożonego w sprawie o wydanie maszyn, apelację L. S. z dnia 30 listopada 2011r., w których to pismach L. S. przyznał, że ma świadomość, zarówno faktu istnienia wierzytelności powoda, jak i jej wysokości. Za oczywiście niesłuszny został uznany zarzut pozwanego o wygaśnięciu zobowiązania z powodu nieziszczenia się warunku w postaci zapłaty ceny, albowiem sąd nie mógł przyjąć, że strony łączyła umowa warunkowa, zastrzegająca prawo własności na rzecz sprzedającego. Co do zarzutu z art. 475 k.c., to sąd wskazał, że skoro w myśl umowy z dnia 11 grudnia 2009r. kupujący najpierw musiał zapłacić cenę, a dopiero potem pozwany mógł wystąpić z żądaniem wydania ruchomości, to oznacza, że stroną, która jest w zwłoce jest pozwany, a przez to nie może on powoływać się na treść art. 475 k.c. Sąd uznał także za chybiony zarzut, iż zobowiązanie wygasło wskutek odstąpienia do umowy, albowiem pozwany nie wykazał, by ruchomości objęte umową z grudnia 2009r. miały jakiegokolwiek wady w dniu sprzedaży lub w terminie przewidzianym do odbioru maszyn. Za gołosłowne sąd uznał twierdzenia, że stan techniczny maszyn uległ znacznemu pogorszeniu. Podstawą do odstąpienia nie mógł być również art. 492 k.c., gdyż strony nie zastrzegły prawa odstąpienia od umowy na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym. Podobnie pozwany nie miał prawa odstąpienia od umowy z uwagi na niemożność świadczenia (art. 493 § 1 k.c.), gdyż to pozwany i jedynie on pozostawał w zwłoce w spełnieniu świadczenia. Sąd wskazał, że na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut nieistnienia zobowiązania wobec tego, iż powód nie był i nie jest właścicielem maszyn objętych umową sprzedaży. Podał, że powód w swoich wyjaśnieniach wskazał, iż sprzedawane maszyny stanowiły jego własności. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w Słupsku uznał powództwo o zapłatę ceny w kwocie 55.000 Euro za sprzedane maszyny rolnicze za zasadne.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się pozwany, podnosząc, iż sąd naruszył przepisy postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, w szczególności art. 365 § 1 k.c. i art. 366 k.c. poprzez błędne uznanie, iż w wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 3 sierpnia 2010r., sygn. akt (...) oraz z dnia 26 października 2011r., sygn. akt (...), mają charakter prejudycjalny, a okoliczności faktyczne, na których oparł się sąd I instancji, korzystając z prawomocności materialnoprawnej tych wyroków, mimo, iż okoliczności istotne sporze niniejszym nie tylko nie korzystają z prawomocności materialnej, ale i w kontekście zarzutów pozwanego są nieistotne w niniejszej sprawie. Zarzucił również naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 475 § 1 k.c., art. 495 § 1 i § 2 k.c., art. 548 § 1 k.c. i art. 535 k.c. poprzez mylne przyjęcie, iż wobec stwierdzenia zwłoki po stronie pozwanego, nie mogła nastąpić następcza niemożność spełnienia świadczenia mimo, że nie ta okoliczność jest istotna dla stwierdzenia następczej niemożności spełnienia świadczenia oraz, że dla przejścia niebezpieczeństwa przypadkowej utraty bądź uszkodzenia maszyn miarodajna jest chwila przejścia własności, a tym samym, iż ryzyko to obciąża pozwanego, mimo, że przejście niebezpieczeństwa utraty lub uszkodzenia rzeczy sprzedanej następuje z chwilą jej wydania, które nie nastąpiło, w tym samym niebezpieczeństwo to nie obciąża pozwanego.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 23 października 2013r. oddalił apelację pozwanego oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.400 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego ((...)).

Sąd II instancji podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego w Słupsku, w tym również te, iż sąd rozpoznający niniejszy spór związany jest ustaleniami dotyczącymi charakteru umowy kupna sprzedaży łączącej obie strony. Nadto uzupełnił je rozważaniami dotyczącymi oceny zgłoszonych przez pozwanego zarzutów, podnosząc, że są one całkowicie chybione.

Z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013r. nie zgodził się pozwany i wywiódł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, mający wpływ na wynik sprawy, to

jest art. 365 § 1 k.c. i art. 366 k.c. w zw. z art. 386 § 4 i § 6 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż prejudycjalny charakter ma wyrok sądu pierwszej instancji, który następnie został uchylony wyrokiem sądu drugiej instancji. Podał, że wyroki w sprawie o wydanie maszyn nie mogą korzystać z przymiotu prejudycjalności w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 stycznia 2015 r. sygn. akt (...) uchylił wskazany wyżej wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy podzielił zarzuty pozwanego. Zwrócił uwagę na okoliczność, iż Sąd I instancji zaniechał poczynienia własnych ustaleń i własnej oceny prawnej w kwestii mającej zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia, czyli istotnych postanowień zawartej przez strony umowy kupna-sprzedaży, przyjmując, że w konsekwencji mocy wiążącej orzeczeń zapadłych w innej sprawie, między tymi samymi stronami, był związany prejudycjalnymi ustaleniami i ocenami w niej poczynionymi, a Sąd Apelacyjny w motywach wyroku z dnia 23 października 2013 r. stanowisko Sądu Okręgowego w pełni zaakceptował bez analizy art. 365 § 1 k.p.c. w odniesieniu do stanu rozpoznawanej sprawy.

Sąd Najwyższy wskazał, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi, przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki. W orzecznictwie dostrzega się, co podkreślił Sąd Najwyższy, że nie jest właściwa sytuacja, w której analogiczne stany faktyczne zostają odmiennie ocenione przez różne sądy. Nie uzasadnia to jednak poszerzania zakresu mocy wiążącej prawomocnego wyroku, lecz nakłada na sąd rozpoznający sprawę później obowiązek szczególnie wnikliwego i rozważnego osądu, uwzględniającego także argumenty, które prowadziły do odmiennych wniosków oraz wyjaśnienia przyczyn odmiennej oceny.

Nadto Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, iż nie każda kwestia wstępna, którą sąd rozpoznający sprawę rozstrzyga samodzielnie, ma rangę kwestii prejudycjalnej w innej sprawie, nawet toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami, i nie każda kwestia wcześniej rozstrzygnięta ma znaczenie prejudycjalne w późniejszym postępowaniu. Prejudycjalność charakteryzuje się określonym stosunkiem zależności a jej konieczną cechą jest decydujące (przesądzające) znaczenie, jakie ma rozstrzygnięcie jednej kwestii dla rozstrzygnięcia kwestii wstępnej w innej sprawie. W wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 października 2013r. przyjęcie ustaleń prejudycjalnych wykraczało poza granice tak rozumianego stosunku zależności. Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd Apelacyjny przytoczył, bez właściwej oceny, stanowisko Sądu I instancji o prawomocnym orzeczeniu i powadze rzeczy osądzonej orzeczenia „w sprawie (...)”, a więc wyroku w całości uchylonego, z pominięciem skutku prawnego uchylecia tego wyroku. Uchylenie wyroku Sądu I instancji powoduje, iż przestaje on istnieć w sensie prawnym i nie wywołuje już żadnych skutków prawnych. W takiej sytuacji ustalony w tym wyroku stan faktyczny nie jest ustalony i zostanie dopiero ustalony przez sąd ponownie rozpoznający sprawę.

Sąd Najwyższy podkreślił, że umowa, z której wywodzi się spór, była umową ustną i ustalenie jej treści wymagało przeprowadzenia oraz oceny różnych dowodów, zwłaszcza osobowych, zaś Sąd z przeprowadzenia dowodów i ich oceny zrezygnował w niniejszej sprawie, a tym samym zrezygnował z uprawnienia do samodzielnego ustalania zdarzeń tworzących podstawę faktyczną orzeczenia. Zaniechał także własnej oceny tego, że w pierwszej sprawie, tj. sprawie o wydanie maszyn sprzedawca opierał obronę na twierdzeniu o umownym zastrzeżeniu własności maszyn do czasu zapłacenia ceny i na tezie, że umowa nie doszła do skutku. W konsekwencji powyższego, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 23 października 2013r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku.

Po ponownym rozpoznaniu apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 kwietnia 2013 r. sygn. akt (...) Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2015r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (sygn. (...)). Uznał, że apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie.

Za zasadny uznał zarzut skarżącego, wskazujący na naruszenie przez Sąd Okręgowy prawa procesowego, tj. art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c., a w konsekwencji błędne uznanie przez ten Sąd, iż w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy charakter prejudycjalny miały ustalenia faktyczne i ich ocena prawna, dokonane przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygn. akt (...) oraz w sprawie o sygn. akt (...).

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na to, iż w istocie rzeczy Sąd I instancji w rozpoznawanej sprawie nie poczynił samodzielnie żadnych ustaleń faktycznych i nie dokonał ich własnej oceny prawnej, lecz oparł się na ustaleniach i ocenach dokonanych w wyroku wydanym w sprawie o sygn. akt (...), następnie uchylonym oraz wydanym później wyroku z dnia 26 października 2011 r. sygn. akt (...), przy czym bez bliższego wskazania, jakie ustalenia i oceny, dokonane wcześniej w tych sprawach, oprócz ustalenia braku zastrzeżenia własności maszyn na rzecz sprzedawcy do czasu zapłaty ceny przez kupującego, uznał za prejudycjalne w rozpoznawanej sprawie.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym ponownie apelację pozwanego wyraził stanowisko, iż w rozpoznawanej sprawie brak było podstaw do przyjęcia przesądzenia we wcześniejszym wyroku, tj. w wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 26 października 2011 r. sygn. akt (...), kwestii o charakterze prejudycjalnym w odniesieniu do postępowania w rozpoznawanej sprawie. Nie stanowiło kwestii prejudycjalnej dla rozpoznawanej sprawy ustalenie w sprawie (...), że nie doszło do zastrzeżenia w umowie sprzedaży prawa własności rzeczy do czasu zapłaty ceny przez kupującego. Dlatego też Sąd Apelacyjny podał, iż ustalenia co do tego zastrzeżenia lub jego braku w umowie miały prawo i obowiązek poczynić samodzielnie Sąd I instancji, w niniejszej sprawie, czego jednak nie uczynił.

Za Sądem Najwyższym wskazał, iż ustalenie treści umowy stron wymaga przeprowadzenia i oceny różnych dowodów, zwłaszcza osobowych i z tego uprawnienia do samodzielnego ustalenia zdarzeń tworzących podstawę faktyczną orzeczenia, zrezygnował Sąd I instancji.

Skoro Sąd Okręgowy nie poczynił żadnych własnych ustaleń faktycznych, opierając się na ustaleniach poczynionych w innej sprawie, w tym ustaleniach zawartych w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 sierpnia 2010 r., następnie uchylonego, nie doszło do rozpoznania istoty sprawy.

Zauważył również, że za okoliczność bezsporną uznał Sąd I instancji zawarcie między stronami ustnej umowy sprzedaży maszyn rolniczych, bez wyjaśnienia zarzucanego przez pozwanego braku uprawnień po stronie powoda do sprzedaży tych maszyn. Oparcie się w zakresie ustalenia własności maszyn wyłącznie na ustnym oświadczeniu powoda, bez przedłożenia przez niego dokumentów potwierdzających własność maszyn, było niewystarczające dla ustalenia, że przysługiwała mu własność maszyn stanowiących przedmiot sprzedaży.

W powyższym zakresie zasadny okazał się zarzut błędnych ustaleń faktycznych. Podniósł, iż bardzo lakonicznie ustosunkował się Sąd Okręgowy do zarzutów pozwanego, dotyczących przedawnienia roszczenia o zapłatę ceny, niemożności świadczenia, zastrzeżenia prawa własności rzeczy sprzedanej w umowie i odstąpienia przez pozwanego od umowy, bazując w powyższym zakresie na niewiążącym go ustaleniu, poczynionym w sprawie (...), o braku zastrzeżenia własności rzeczy sprzedanej, jak i przedstawionym przez L. S. w tej sprawie oświadczeniu o potrąceniu, które miało stanowić uznanie roszczenia powoda o zapłatę ceny, bez uwzględnienia okoliczności, iż w tejże sprawie, tj. sprawie o wydanie maszyn, sprzedawca opierał obronę na twierdzeniu o umownym zastrzeżeniu własności maszyn do czasu zapłacenia ceny i na tezie, że umowa nie doszła do skutku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia i nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, niezasadnie przyjął, że jest związany ustaleniach określonych w innych wyrokach, w tym w wyroku uchylonym przez Sąd Apelacyjny, dotyczącymi nieistnienia w umowie sprzedaży zastrzeżenia własności rzeczy sprzedanej na rzecz sprzedawcy, do czasu zapłaty przez kupującego ceny, bez zwrócenia uwagi na to, że przyczyną oddalenia powództwa o wydanie maszyn nie było ustalenie braku określonego wyżej zastrzeżenia, lecz nieuiszczenie ceny przez kupującego. Podkreślił, że Sąd I instancji, na co wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku kasacyjnego z dnia 15 stycznia 2015 r., zaniechał poczynienia własnych ustaleń i własnej oceny prawnej w kwestii mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, czyli istotnych

postanowień zawartej przez strony umowy sprzedaży oraz ustaleń co do zgłoszonych przez pozwanego zarzutów, wskazujących na brak po jego stronie obowiązku zapłaty ceny, w konfrontacji z treścią postanowień umowy.

W konsekwencji powyższego, Sąd Apelacyjny w Gdańsku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 kwietnia 2013r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając Sądowi Okręgowemu w Słupsku rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Wskazał jednocześnie, że rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy dokona własnych ustaleń faktycznych oraz własnej ich prawnej oceny, z uwzględnieniem wskazań co do toku postępowania, określonych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015 r. i w uzasadnieniu niniejszego wyroku Sądu Apelacyjnego.

Sąd po ponownym rozpoznaniu sprawy ustalił:

Powód prowadzi działalność gospodarczą od 2004r.

W latach 2008 – 2009 prowadził działalność rolniczą w Danii.

Nadto, w 2008r. powód zawarł z Gospodarstwem (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w N. umowę dzierżawy gospodarstwa rolnego na okres 3 lat. Prowadził tam działalność związaną z uprawą ziemi i hodowlą zwierząt. W tym celu korzystał z maszyn rolniczych stanowiących w zdecydowanej większości jego własność. Przywiózł je z Danii. W 2009r. wystąpił spór między stronami powyższej umowy na tle wzajemnych rozliczeń.

Od 2011r. powód zajmuje się też sprzedażą maszyn rolniczych. Nadto, aktualnie prowadzi consulting związany z rolnictwem. Działalność tę realizuje w ramach (...) SERWIS spółki z o.o. w N..

Dowód: zeznanie świadka, B. M. (1) 00:29:07 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 734 – 734v, przesłuchanie powoda, 00:40:28, 00:43:50, 00:44:59, 00:47:09, 01:13:29 protokół rozprawy z dnia 10 maja 2016r., k. 756v-757, k. 757v.

W związku z prowadzoną działalnością rolniczą, powód nabywał przynajmniej od 2006r. maszyny rolnicze służące mu do realizacji działalności.

Dnia 16 czerwca 2008r. powód nabył maszyny (...) – grabiarki za cenę 50.000 DKK oraz „(...) – opryskiwacz za cenę 25.000 DKK. Dnia 31 lipca 2008r. nabył maszynę rolniczą M. G. 400 za cenę 74.500 DKK. Dnia 16 lutego 2007r. nabył maszynę J. D. (...) rocznik 1993 za cenę 140.000 DKK, zaś dnia 18 września 2006r. – maszynę rolniczą M. 633-120 oraz J. D. 3650 za łączną cenę 375.000 DKK.

Dowód: faktura numer (...) wraz z tłumaczeniem, k. 661-662, faktura nr (...) wraz z tłumaczeniem, k. 663-664, faktura nr (...) wraz z tłumaczeniem, k. 665-666, dowód wpłaty nr (...) wraz z tłumaczeniem, k. 667 - 668, przesłuchanie powoda, 00:51:27 protokół rozprawy z dnia 10 maja 2016r., k. 757.

W 2009r. powód, w związku z nieporozumieniami z Gospodarstwem (...) spółką z o.o. w N., podjął decyzje o zakończeniu współpracy z tym podmiotem. W nawiązaniu do powyższej decyzji, postanowił sprzedać maszyny rolnicze, które wcześniej używał do prac rolnych w N.. Wśród tych maszyny były: J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji 1995, M. G.- 400, rok produkcji 2008r.

Dowód: przesłuchanie powoda 00:56:56 protokół rozprawy z dnia 10 maja 2016r., k. 757.

W 2009r. do K. S., prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży maszyn rolniczych, zgłosił się pozwany, który wskazał, że jest zainteresowany nabyciem maszyn rolniczych. Podał, jakie maszyny rolnicze go interesują. K. S. przygotował dla pozwanego oferty maszyn z Holandii. Pozwany wskazał, że chciałby nabyć maszyny rolnicze od powoda, podając, że jest zainteresowany nabyciem ciągnika J. D. (...), rok produkcji 1993, M. 633, C. (...),

M. i M. G.- 400. To były maszyny, które znajdowały się w gospodarstwie w N.. Pozwany wiedział od swego kuzyna, C. M., członka zarządu Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N., że powód zamierza właśnie takie maszyny sprzedać.

K. S. skontaktował się powodem i ten potwierdził, że zamierza sprzedać opisane wyżej maszyny. K. S. podjął się prowadzenia negocjacji cenowych. Powód nie miał żadnego kontaktu z pozwanym. Nie zależało mu na tym, by poznać nabywcę. Był zainteresowany tym, by otrzymać umówioną cenę. Podkreślał w rozmowie z K. S., że wyda maszyny nabywcy po zapłacie ceny. Pozwany nie przyjechał do Nieckowa, by maszyny obejrzeć.

Ostatecznie, dnia 11 grudnia 2009r. doszło do uzgodnienia ceny za maszyny. Ustalono, że J. D. (...) nr serii (...) sprzedany zostanie za cenę 17.000 Euro, M. 633 nr (...) za cenę 17.000 Euro, C. (...) nr (...) za cenę 7.000 Euro, M. rok produkcji 1995r. za cenę 3.000 Euro oraz M. G.-400 rok produkcji 2008r. za cenę 11.000 Euro.

Obie strony zaakceptowały cenę. Ustaliły też, że powód wystawi faktury na zakup tych maszyn, a K. S. doręczy je pozwanemu. Ustalono również, iż powód wyda maszyny pozwanemu po zapłacie ceny.

Powód od początku rozmów z K. S. podkreślał, iż wyda maszyny nabywcy po zapłacie ceny.

Dowód: zeznania świadka K. S., 00:52:34, 00:58:57, 00:59:55, 01:01:43, 01:06:13, 01:10:15 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 735 – 735v, przesłuchanie powoda 00:56:06, 00:59:56, 01:05:02, 01:07:34, 01:08:57, 01:10:11 protokół rozprawy z dnia 10 maja 2016r., k. 757 – 757v,

Dnia 11 grudnia 2009r. powód wystawił dwa rachunki; jeden na maszyny J. D. (...) nr serii (...) za cenę 17.000 Euro oraz na M. 633 nr (...) za cenę 17.000 Euro oraz drugi na C. (...) nr (...) za cenę 7.000 Euro, M. rok produkcji 1995r. za cenę 3.000 Euro oraz M. G.-400 rok produkcji 2008r. za cenę 11.000 Euro. Oba rachunki wskazywały datę płatności ceny na dzień 18 grudnia 2009r. Pozwany po wystawieniu rachunków zażądał, by powód je podpisał. Dlatego też powyższe rachunki zostały podpisane przez powoda. Powód wysłał te rachunki K. S., a ten, dnia 21 grudnia 2009r., nadał je priorytetem na adres pozwanego.

Dowód: rachunki z dnia 11 grudnia 2009r., k. 14, k. 15, koperta, k. 16, zeznania świadka K. S. 00:59:55, 01:01:43 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 735- 735v, przesłuchanie powoda 00:59:56 protokół rozprawy dnia 10 maja 2016r., k. 757 – 757v.

Pozwany nie zapłacił powodowi umówionej ceny w terminie. Powód dzwonił do K. S. z żądaniem wyjaśnienia przyczyn braku zapłaty. (...) dzwonił do pozwanego, pytał, czemu nie zapłacił. Ten wskazał, że ma poślizg, iż zapłaci po Nowym Roku.

Dowód: zeznania świadka K. S., 00:59:55 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 735 – 735v.

Pismem z dnia 28 grudnia 2009r. L. S. złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługującej pozwanemu wobec powoda, nabytej przez pozwanego na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 28 grudnia 2009r., zawartej z Gospodarstwem (...) spółką z o.o. w N. na kwotę 231.000 zł. z wierzytelnością powoda z tytułu ceny.

Oświadczenie to wysłał powodowi w dniu 7 stycznia 2010r.

Dowód: oświadczenie L. S. z dnia 28 grudnia 2009r., k. 152, potwierdzenia nadania, k. 152.

Dnia 7 stycznia 2010r. pozwany wysłał swojego pełnomocnika po odbiór maszyn objętych umową sprzedaży z dnia 11 grudnia 2009r. Były one wówczas, na polecenie powoda, przechowywane u J. R., w miejscowości S.. J. R. odmówił wydania maszyn.

W treści upoważnienia pozwany udzielił pełnomocnictwa Gospodarstwu (...) spółce z o.o. w N. oraz każdemu z członków zarządu tej spółki, to jest B. M. (2) i C. M., działających w imieniu powyższej spółki, jak i we własnym imieniu, do dokonania czynności związanych z odbiorem, przewozem i konserwacją maszyn J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji

1995, M. G.- 400, rok produkcji 2008r, nabytych przez pozwanego na podstawie faktur z dnia 11 grudnia 2009r., wystawionych przez J. S..

Dowód: upoważnienie, k. 32.

Dnia 7 stycznia 2010r. pozwany udzielił też pełnomocnictwa adwokatowi M. S. do reprezentowania L. S. przed sądami wszystkich instancji oraz w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym w sprawach o wydanie ruchomości przeciwko J. S. (1) i J. R. oraz o zapłatę przeciwko J. S. (1) i J. R..

Dowód: pełnomocnictwo z dnia 7 stycznia 2010r., k. 31.

Dnia 11 stycznia 2010r. powód, działając za pośrednictwem swego pełnomocnika, radcy prawnego, R. N., złożył oświadczenie pozwanemu, iż w związku z nieziszczeniem się warunku wynikającego z umów sprzedaży maszyn rolniczych J. D. (...), M. 633, C. (...), M., M. G.- 400, tj. braku ceny w terminie do dnia 18 grudnia 2009r., umowa sprzedaży nie doszła do skutku. Wskazano w nim również, że K. S., pośredniczący przy zawarciu umowy sprzedaży ww maszyn, informował L. S., iż J. S. (1) zastrzegł sobie własność sprzedanych maszyn aż do uiszczenia ceny. Zatem przeniesienie własności rzeczy nastąpiło pod warunkiem zawieszającym. Wobec braku dokonania przez L. S. płatności ceny, warunek nie został spełniony, przez co pozwany nie stał się właścicielem rzeczy. Pozwany otrzymał to oświadczenie dnia 12 stycznia 2010r.

Pełnomocnictwo z dnia 11 stycznia 2010r. udzielone przez powoda radcy prawnemu R. N. uprawniało go m.in. do składania wniosków i oświadczeń woli przed osobami prawnymi i fizycznymi oraz wszelkimi urzędami, jakie z wykonaniem pełnomocnictwa okażą się konieczne.

Dowód: oświadczenie powoda z dnia 11 stycznia 2010r., k. 105, dowód nadanie, k. 105v, dowód odbioru, k. 106, pełnomocnictwo z dnia 11 stycznia 2010r., k. 116.

W dniu 28 stycznia 2010r. pozwany złożył do Sądu Okręgowego w Słupsku pozew przeciwko J. S. (1) z żądaniem wydania maszyn, J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji 1995, M. G.- 400, rok produkcji 2008r. W uzasadnieniu pozwu L. S. podał m.in., że strony zawarły w dniu 11 grudnia 2009r. umowę kupna sprzedaży powyższych maszyn. Wskazał, iż J. S. (1) wystawił dwa rachunki na poparcie zawarcia umowy kupna sprzedaży, które L. S. otrzymał dnia 21 grudnia 2009r. na kwotę łączna 55.000 Euro. Podał, że dnia 28 grudnia 2009r. L. S. zawarł z Gospodarstwem (...) spółką z o.o. umowę cesji wierzytelności przysługujących temu podmiotowi wobec J. S.. Pozwany zawiadomił o powyższym powoda i złożył oświadczenie o potrąceniu tej wierzytelności z wierzytelnością powoda stanowiącą cenę za maszyny. Dalej w pozwie L. S. podał, iż dnia 7 stycznia 2010r. wysłał swoich pełnomocników po odbiór maszyn, lecz powód sprzeciwił się wydaniu tych maszyn. Dlatego wniesienie pozwu o wydanie maszyn stało się konieczne.

L. S. wskazał, że nabył wierzytelność, która była objęta fakturą VAT nr (...) z dnia 1 lipca 2009r. Fakturę tę wystawiono do umowy dzierżawy, stosowanie do postanowień umowy, regulujących wysokości czynszu dzierżawnego.

Podał, że J. S. (1) nie złożył skutecznie oświadczenia o odstąpieniu od umowy, w szczególności za takie nie może być traktowane pismo z dnia 11 stycznia 2010r., gdyż w jego treści pismo to zawiera jedynie informację o nieziszczeniu się warunku. L. S. podkreślił, że J. S. (1) nie użył słowa, że odstępuje od umowy. Sprawa o wydanie maszyn została zarejestrowana pod sygn. (...).

Dowód: pozew o wydanie maszyn z dnia 28 grudnia 2010r., k. 27 – 31, pismo procesowe L. S. z dnia 11 maja 2011r. ze sprawy (...), k. 154 – 158.

Na potrzeby powyższej sprawy L. S. złożył do Sądu Okręgowego w Słupsku wniosek o zabezpieczenie roszczenia o wydanie maszyn poprzez ich zajęcie i oddanie pod dozór Gospodarstwu (...) spółce z o.o. w N.. Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2010r. Sąd Okręgowy w Słupsku uwzględnił wniosek L. S. (sygn. akt (...)).

Postanowienie to zostało wykonane przez komornika sądowego, działającego przy Sądzie Rejonowym w Słupsku, R. W. – T. w dniu 20 stycznia 2010r.

Maszyny zostały oddane pod dozór Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N.. Po oddaniu maszyn pod dozór powyższa spółka korzystała z tych maszyn.

Dowód: postanowienie Sadu Okręgowego w Słupsku z dnia 14 stycznia 2010r., k., protokół zabezpieczenia ruchomości, k. 117, zeznanie świadka, B. M. (1) 00:29:07, 00:36:35 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 734-734v.

W postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Słupsku w sprawie o wydanie maszyn, J. S. (1) prezentował stanowisko, iż L. S. nie stał się właścicielem ruchomości, których wydania żąda. Podniósł twierdzenia, że strony zawarły umowę kupna sprzedaży maszyn z zastrzeżeniem prawa własności, a własność maszyn miała przejść na kupującego z chwilą zapłaty całości ceny. Podał, że zapłata ceny nie nastąpiła. Podał też, iż pismem z dnia 12 stycznia 2010r. poinformował L. S. o tym, że nie ziszczył się warunek w postaci zapłaty ceny. Zatem umowa kupna sprzedaży nie doszła do skutku. Podniósł, że oświadczenie o potrąceniu nie mogło wywrzeć oczekiwanego przez L. S. skutku, gdyż z chwilą dojścia do J. S. oświadczenia o potrąceniu, nie istniał już stosunek zobowiązaniowy między stronami, którego źródłem była umowa kupna sprzedaży maszyn.

Dowód: odpowiedź na pozew ze sprawy (...), k. 102 – 104, pismo procesowe J. S. ze sprawy (...) z dnia 10 maja 2010r., k. 109 – 114.

W toku sprawy (...) doszło do zmiany postanowienia zabezpieczającego z dnia 14 stycznia 2010r., wydanego w sprawie (...) w ten sposób, że zwolniono z funkcji dozorca maszyn rolniczych Gospodarstwo (...) spółkę z o.o. w N., a w to miejsce ustanowiono J. R. dozorcą.

Dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2010r., k. 41, protokół z dnia 27 lipca 2010r., k. 118, pismo komornika z dnia 2 sierpnia 2010r., k. 119. , zawiadomienie o wszczęciu egzekucji – zmianie dozorca, k. 120. , postanowienie komornika z dnia 2 sierpnia 2010r., k. 121, zeznanie świadka, B. M. (1) 00:29:07 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 734.

Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2010r. oddalił powództwo L. S. o wydanie maszyn. Uznał, że na podstawie § 10 umowy dzierżawy gospodarstwa rolnego z dnia 29 maja 2008r. zawartej pomiędzy J. S. (1) a Gospodarstwem (...) spółką z o.o. w N. cesja wierzytelności była niedopuszczalna. Wdzierżawiający nie miał prawa scedować uprawnień wynikających z przedmiotowej umowy bez uzyskania zgody dzierżawcy. Zatem, L. S. nie nabył skutecznie wierzytelności przysługującej gospodarstwu, przez co nie dokonał zapłaty ceny za maszyny rolnicze nabyte od powoda.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożył L. S., który zarzucił, iż sąd rozpoznający sprawę w sposób nienależyty zinterpretował § 10 umowy dzierżawy zakazujący cesji wierzytelności, tj. z pominięciem art. 65 § 2 k.c. Zdaniem apelującego, L. S. nabył skutecznie wierzytelności Gospodarstwa (...) spółki z o.o. i poprzez złożenie oświadczenia o potrąceniu, spełnił wobec J. S. swój obowiązek zapłaty za maszyny.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 3 sierpnia 2010r. wraz z uzasadnieniem, k. 44 – 53, apelacja L. S. z dnia 3 września 2010r., k. 33.

Pismem z dnia 21 lipca 2010r. L. S. złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu wierzytelności, którą nabył od Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 21 lipca 2010r. na kwotę 351.000 zł. z wierzytelnością powoda przysługującą mu tytułu ceny za sprzedaż maszyn rolnych.

Dowód: oświadczenie pozwanego z dnia 21 lipca 2010r., k. 153.

Pod zamknięciem rozprawy, a przed terminem publikacji w sprawie (...) L. S. przedstawił sądowi zawiadomienie o powyższej cesji wierzytelności od Gospodarstwa (...) spółki z o.o. N., mające obejmować naprawienie szkód wyrządzonych cedentowi przez J. S., w tym m.in. z powodu znęcania się nad stadem krów, spowodowania zniszczenia flory oraz zniszczenia maszyn.

Wobec tego, że oświadczenie powyższe zostało złożone do Sądu Okręgowego po zamknięciu rozprawy, lecz przed terminem publikacji orzeczenia sądowego, Sąd Apelacyjny w Gdańsku w dniu 18 lutego 2011r. uchylił wyrok wydany w sprawie (...) i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd II instancji wskazał, że z punktu widzenia postępowania o wydanie ruchomości, podniesione przez L. S. okoliczności (nabycie wierzytelności i dokonanie potrącenia) miały istotne znaczenie, ponieważ w przypadku skuteczności tych czynności, L. S. dokonałby zapłaty za rzeczony maszyn, a wytoczone powództwo okazałoby się skuteczne.

Dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 lutego 2011r. wraz z uzasadnieniem, k. 54 – 71.

Po uchyleniu sprawy do ponownego rozpoznania, sprawa o wydanie maszyn rolniczych została zarejestrowana pod sygn. (...).

Wyrokiem z dnia 26 października 2011r. Sąd Okręgowy w Słupsku oddalił żądanie L. S.. Wskazał, że powód nie wykazał, by wierzytelność objęta oświadczeniem o potrąceniu z dnia 21 lipca 2010r. rzeczywiście istniała.

Z rozstrzygnięciem powyższym nie zgodził się L. S., który wywiódł apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 26 października 2011r. Podtrzymał swe dotychczasowe stanowisko. Sąd Apelacyjny oddalił apelację L. S..

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 26 października 2011r. wraz z uzasadnieniem k. 72 – 86, apelacja powoda z dnia 30 listopada 2011r., k. 37 – 40.

W sprawie o wydanie maszyn, sąd ustalił, że strony łączyła umowa kupna sprzedaży maszyn z zastrzeżeniem prawa posiadania maszyn przez J. S. do czasu zapłaty ceny oraz, że umowa ta nie wygasła, nadal obowiązuje, a wydanie maszyn rolniczych uzależnione jest w dalszym ciągu od zapłaty ceny przez L. S. (**bezsporne**).

Pismem dnia 4 listopada 2011r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 55.000 Euro tytułem ceny za maszyny rolnicze

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 4 listopada 2011r., k. 42, potwierdzenie odbioru, k. 43.

Dnia 21 maja 2012r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o wygaśnięciu zobowiązania z uwagi na oświadczenie J. S. z dnia 11 stycznia 2010r. i nieziszczeniu się warunku, tj. braku zapłaty ceny w terminie do dnia 18 grudnia 2009r. oraz z tego powodu, iż wszystkie maszyny objęte umową sprzedaży były w okresie od grudnia 2009r. do chwili składania powyższego oświadczenia intensywnie użytkowane, przez co ich stan nie odpowiada umówionemu. Dodatkowo wskazał, że postanowieniem z dnia 17 lutego 2011r. Sąd Okręgowy w Słupsku w sprawie (...) zabezpieczył roszczenie Gospodarstwa (...) spółki (...) z o.o. w N. poprzez zajęcie maszyn objętych umową łączącą strony, przez co wykonanie obowiązku wydania maszyn jest niemożliwe.

Niezależnie od powyższego, pozwany oświadczył również, że z ostrożności odstępuje od umowy sprzedaży maszyn na podstawie art. 560 § 1 k.c., art. 492 k.c., art. 493 § 1 k.c.

Jednocześnie, z ostrożności pozwany określił powodowi 7- dniowy termin na wykazanie, że możliwe jest wydanie maszyn w stanie umówionym, pod rygorem odstąpienia od umowy. 11 grudnia 2009r.

Dowód: oświadczenie L. S. z dnia 21 maja 2012r., k. 122 – 123, potwierdzenia nadania, k. 124, potwierdzenie odbioru, k. 125.

Pismem z dnia 21 czerwca 2012 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży w związku z bezskutecznym upływem terminu określonego pismem z dnia 21 maja 2012r.

Dowód: oświadczenie L. S. z dnia 21 czerwca 2012r., k. 167, potwierdzenia odbioru, k. 168

Sąd Okręgowy w Słupsku w dniu 17 lutego 2011r. wydał postanowienie o zabezpieczeniu roszczenia Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. przeciwko J. S. (2) o zapłatę. Postanowieniem powyższym sąd zajął maszyny rolnicze w postaci J. D. (...), M. 633, C. (...), M. i M. G.- 400 i oddał je pod dozór J. R., zakreślając uprawnionemu 14 - dniowy termin na wytoczenie powództwa przeciwko J. S. ((...)).

Postanowienie powyższe zostało w dniu 4 marca 2011r. wykonane przez komornika sądowego, działającego przy Sądzie Rejonowym w Słupsku, R. W. – T. (sygn. (...)).

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania zabezpieczającego, k. 215, protokół zabezpieczenia ruchomości, k. 215.

W 2011r. Gospodarstwo (...) spółka z o.o. w N. złożyła przeciwko J. S. (1) pozew o zapłatę kwoty 1.891.384,89 zł., w tym kwoty 1.134.661,18 zł. tytułem części odsetkowej czynszu dzierżawnego za gospodarstwo rolno – hodowlane w N. za okres od 30 maja 2008r. do 10 stycznia 2010r. oraz kwoty 756.723,71 zł. tytułem odszkodowania za przedterminowe bezzasadne rozwiązanie przez pozwanego umowy dzierżawy (sygn. akt (...)).

Wyrokiem z dnia 3 września 2013r. Sąd Okręgowy w Słupsku zasądził od J. S. na rzecz Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. kwotę 357.031,02 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 3 września 2013r. wraz z uzasadnieniem, k. 392 – 413.

Pismem z dnia 25 października 2013r. Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. w N. złożyła J. M. S. oświadczenie o spłacie wierzyciela przez potrącenie. Podało, że na podstawie art. 498 § 1 k.c. z zw. z art. 518 § 1 pkt 3 k.c., działając za zgodą L. S., w celu wstąpienia w prawa wierzyciela dokonują spłaty wierzytelności przysługującej J. S. (1) w stosunku do L. S. wynikających z prawomocnych orzeczeń sądowych, tj. nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 maja 2012r., sygn. akt (...), wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 kwietnia 2013r., sygn. (...) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013r., sygn. akt (...) poprzez potrącenie wierzytelności przysługującej Gospodarstwu (...) spółki z o.o. w N. z tytułu zapłaty czynszu dzierżawnego wraz z należnościami ubocznymi, co do którego Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 3 września 2013r. zasądził od J. S. na rzecz spółki kwotę 357.031,02 zł.

Pismem z dnia 24 października 2013r. L. S. na podstawie art. 518 § 1 pkt 3 k.c. wyraził zgodę na dokonanie przez Gospodarstwo (...) spółkę z o.o. w N. spłaty wierzyciela J. S. w celu wstąpienia w prawa wierzyciela z tytułu kwot należnych mu na podstawie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 maja 2012r., sygn. akt (...), wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 8 kwietnia 2013r., sygn. (...) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013r., sygn. akt (...)

Dowód: pismo Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. z dnia 25 października 2013r., k. 454, oświadczenie L. S. India 24 października 2013r., k. 474.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 25 lutego 2014. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 3 września 2013r. o sygn. (...)w punkcie 1 (pierwszym) i 3 (trzecim) w całości oraz w punkcie 2 (drugim) w zakresie oddalenia powództwa co do kwoty 760.462,05 zł (siedemset sześćdziesiąt tysięcy czterysta sześćdziesiąt dwa złote pięć groszy) z ustawowymi odsetkami i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Słupsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sprawa po uchyleniu do ponownego rozpoznania nosi sygn. (...) i jest nadal w toku (okoliczność znana sądowi z urzędu).

Pismem z dnia 10 marca 2014r. pozwany wezwał powoda do wydania maszyn J. D. (...), M. 633, C. (...), M., M. G.-400, w terminie 7 dni od dnia doręczenia niniejszego pisma, pod rygorem odstąpienia do umowy. Podał, że na konto powoda zostały wpłacone skowoty 85.030 Euro tytułem należności głównej z nakazu zapłaty z dnia 8 maja 2012r. Sądu Okręgowego w Słupsku oraz kwotę 15.486 zł. tytułem kosztów postępowania wynikających z powyższego nakazu zapłaty. Jednocześnie wskazał, że przelew powyższych kwot nastąpił z zastrzeżeniem zwrotu w razie pomyślnego rozpoznania skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na powyższe, powód pismem z dnia 18 marca 2014r. poinformował pozwanego, że żądanie wydania maszyn rolniczych nie może być zrealizowane z uwagi na brak spełnienia warunku do wydania przedmiotu sprzedaży w postaci zapłaty ceny przez L. S..

Dowód: pismo pozwanego z dnia 10 marca 2014r., k. 599, pełnomocnictwo z dnia 10 marca 2014r., k. 599v, pismo powoda z dnia 18 marca 2014r., k. 601.

Maszyny będące przedmiotem umowy łączącej strony nadal są w posiadaniu J. R. jako dozorczy; obecnie, na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu wydanego przez Sąd Okręgowy w Słupsku z dnia 17 lutego 2011r. w sprawie (...). Maszyny są przechowywane na placu, bez zadaszenia. W pierwszych tygodniach po zabezpieczeniu na potrzeby sprawy o wydanie maszyn J. różanki uruchamiał maszyny, by nie uległy one korozji, niszczeniu wskutek nieużywania. Pozwany jednak stawiał mu zarzutu, że używa tych maszyn. W tej sytuacji, J. R. nie podejmuje żadnych czynności ukierunkowanych na uruchamianie maszyn celem ich należytego utrzymania.

Dowód: zeznanie świadka, B. M. (1) 00:48:08 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 734v, zeznania świadka J. R. 01:29:38, 01:34:46 protokół rozprawy z dnia 15 marca 2016r., k. 736v

Sąd po ponownym rozpoznaniu sprawy zważył:

Powództwo jest zasadne.

Zgodnie ze wskazaniem Sądu Najwyższego w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 stycznia 2015r. (...) oraz Sądu Apelacyjnego w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 kwietnia 2015r. (...) sąd rozpoznający niniejszy spór obowiązany jest dokonać własnych ustaleń i oceny prawnej zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego. Brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że ustalenia sądu w sprawie o wydanie maszyn są wiążące dla rozstrzygnięcia sporu zainicjowanego przez J. S. o zapłatę ceny za sprzedane maszyny.

Zatem rolą sądu rozpoznającego niniejszy spór jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w ramach wniosków obu stron oraz jego ocena. Przy czym, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego, oceny tej należy dokonać z uwzględnieniem okoliczności związanych ze stanowiskiem tych samych stron prezentowanym w sprawie o wydanie maszyn rolnych oraz zarzutów ponoszonych w toku niniejszego procesu przez stronę pozwaną.

Dla oceny zgłoszonego żądania konieczne jest zatem ustalenie, jakiej treści stosunek prawny łączył strony.

Poza sporem jest, że strony łączyła ustna umowa kupna sprzedaży maszyn rolniczych w postaci J. D. (...), rok produkcji 1993, nr seryjny (...), M. 633, rok produkcji 1999, nr seryjny (...), C. (...), rok produkcji 1999, nr seryjny (...), M., rok produkcji 1995, M. G.-400, rok produkcji 2008r. za cenę łączną 55.000 Euro. Niesporna jest również, iż w zawarciu powyższej umowy między stronami uczestniczył K. S..

Okoliczności powyższe prowadzą do wniosku, że strony zawarły ustną umowę kupna sprzedaży rzeczy oznaczonych co do tożsamości. Zatem w myśl ogólnych reguł prawo, tj. art. 155 par 1 k.c., umowa sprzedaży przeniosła własność

tych rzeczy na nabywcę. Zatem, z chwilą zawarcia umowy z dnia 11 grudnia 2009r., pozwany stał się właścicielem maszyn rolniczych.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanego, że strony zawarły umowę kupna sprzedaży z zastrzeżeniem prawa własności. Jest to bowiem twierdzenie gołosłowne. Brak jest po stronie pozwanej materiału dowodowego, który wykazałby skutecznie, iż obie strony umowy kupna sprzedaży złożyły sobie wzajemne, zgodne oświadczenia woli w zakresie dodatkowego zastrzeżenia umownego w postaci zastrzeżenia prawa własności po stronie powoda do czasu zapłaty ceny przez pozwanego.

Niewystarczającym dowodem na poparcie tej tezy jest pismo powoda z dnia 11 stycznia 2011r. (k. 105). Pismo to bowiem zostało złożone, w ocenie sądu, już w czasie zaistnienia sporu między stronami w zakresie własności tych maszyn. Zatem nie jest to pismo odzwierciedlające, zdaniem sądu, rzeczywiste uzgodnienia stron.

Również zeznania świadka, K. S., nie wystarczyły do takiego wnioskowania. Wprawdzie świadek ten jest autorem oświadczeń dotyczących treści stosunku prawnego łączącego strony (k. 17 i k. 18, k. 653). To jednak z zeznań złożonych na rozprawie w dniu 15 marca 2016r. wynika niezbicie, że brak było zastrzeżenia po stronie powoda prawa własności maszyn rolniczych.

Dla sądu istotna była kwestia, czy w momencie zawierania umowy strony poczyniły tego rodzaju zgodne ustalenia, które polegały na zastrzeżeniu prawa własności na rzecz powoda. Tak jak sąd wskazał, brak jest dowodu, który potwierdzałby powyższe.

Zatem pozwany stał się właścicielem maszyn rolniczych z dniem zawarcia umowy kupna sprzedaży, tj. dnia 11 grudnia 2009r. Spoczywa więc na nim obowiązek zapłaty ceny.

W dalszej kolejności zastanowienia wymagała kwestia, czy powód był obowiązany wydać pozwanemu sprzedane maszyny. Poza sporem jest bowiem, że do czasu wydania postanowienia o zabezpieczeniu, powód tych maszyn nie wydał pozwanemu.

Okoliczność ta pozostaje jednak bez wpływu na obowiązek pozwanego zapłaty ceny, albowiem w oparciu o przesłuchanie powoda oraz w części o zeznania świadka K. S., sąd uznał, że strony w umowie kupna sprzedaży zastrzegły, iż do wydania sprzedanych maszyn nastąpi po zapłacie przez pozwanego ceny.

Z przesłuchania powoda wynika bowiem niezmiennie i konsekwentnie, że od samego początku wskazywał K. S., że wyda maszyny kupującemu po zapłacie ceny. Natomiast pozwany podczas przesłuchania stron na rozprawie w dniu 10 maja 2016r. podał, że uzgodniona kolejność działania stron miała być następująca: wystawienie faktur przez powoda, obejrzenie maszyn przez pozwanego, wydanie maszyn przez powoda, zapłata ceny przez pozwanego. Dopiero wówczas pozwany miał się stać ich właścicielem.

Twierdzenie pozwanego sąd uznał za nielogiczne i niespójne, a przez to dał wiarę przesłuchaniu powoda z rozprawy z dnia 10 maja 2016r. Za takim wnioskiem przemawiają również okoliczności towarzyszące zachowaniu pozwanego po zawartym kontrakcie.

Otóż, maszyny rolnicze były w N.. Korzystało z nich Gospodarstwo (...) spółka z o.o. w N.. Z podmiotem tym powód był związany umowa dzierżawy z 2008r. Na tym tle, od 2009r. strony umowy dzierżawy popadły w konflikt, a wydierżawiający zgłaszał wobec J. S. żądania rzędu kilkuset tysięcy złotych. Pozwany, jak zeznał przed sądem, uzyskał informację o zamiarze sprzedaży maszyn rolniczych przez J. S. od członka zarządu powyższej spółki. Pozwany zawarł umowę kupna sprzedaży w dniu 11 grudnia 2009r. z obowiązkiem zapłaty ceny od 18 grudnia 2009r. Tymczasem, po zakupieniu maszyn, już w dniu 28 grudnia 2009r. złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu wierzytelności, którą nabył od Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. z tytułu należności czynszowych w kwocie 231.000 zł. z wierzytelności powoda z tytułu ceny.

Okoliczności te wskazują, że zamiar pozwanego był taki, że pozwany nabędzie na własności maszyny rolnicze powoda, lecz za nie nie zapłaci faktycznie, gdyż zgłosi do potrącenia z ceną wierzytelność, którą uprzednio, w krótkim czasie po „nabyciu maszyn” powoda, nabędzie od Nieckowa. Działanie takie ukierunkowane było, zdaniem sądu, na nabycie maszyn na własność przez pozwanego i pozostawienie ich do korzystania w gospodarstwie w N..

Zamiar pozwanego nie został osiągnięty, albowiem sąd w sprawie o wydanie maszyn sąd uznał, że wierzytelność objęta oświadczeniem z dnia 28 grudnia 2009r. nie mogła zostać scedowana przez Gospodarstwo (...) spółkę z o.o. w N. na inny podmiot.

Powyższe dodatkowo przemawia za tym, by uznać, że strony nie zastrzegły prawa własności na rzecz powoda.

Okoliczności sprawy przemawiają za uznaniem, że powód rzeczywiście zastrzegł posiadanie rzeczy do czasu zapłaty ceny przez pozwanego.

Wnioskowanie sądu opiera się na treści konsekwentnego przesłuchanie powoda w niniejszej sprawie. Skoro byłoby tak, jak podał pozwany, że mógł on odebrać maszyny jeszcze przed zapłatą ceny, to przecież pozwany był uprawniony do tego, by maszyny już po dniu 21 grudnia 2009r. odebrać, kiedy otrzymał rachunki. Skoro niepotrzebna była zapłata do odbioru maszyn, to na co pozwany czekał. W ocenie sądu pozwany nie odebrał maszyn przed zapłatą, bo był zobowiązany najpierw zapłacić cenę, a potem maszyny odebrać, tak jak zeznał powód. Pozwany rozpoczął działania zmierzające do odbioru maszyn dopiero po złożeniu oświadczenia o potrąceniu, tj. po dniu 28 grudnia 2009r. Dnia 7 stycznia 2010r. zgłosili się pełnomocnicy pozwanego by maszyny odebrać. Pozwany stał na stanowisku, że poprzez potrącenie „zapłacił” cenę powodowi. Ta okoliczność dodatkowo wspiera stanowisko powoda, że pozwany obowiązany był najpierw zapłacić za maszyny, a potem je odebrać. Zapłacił, zdaniem samego L. S. w dniu 28 grudnia 2009r., kiedy złożył oświadczenie o potrąceniu i dopiero wówczas wysłał swych pełnomocników po odbiór maszyn.

Okoliczności powyższe skutkują uznaniem, że strony umówiły się w ten sposób, że powód wyda maszyny pozwanemu po tym, jak ten zapłaci ich cenę.

W tym miejscu należy odnieść się do zeznań świadka K. S.. Świadek ten na rozprawie w dniu 15 marca 2016r. zeznawał chwiejnie, niekonsekwentnie. Sąd nie był w stanie ustalić stanu faktycznego w oparciu o zeznanie tej osoby. Ostatecznie sąd uznał, że znaczny upływ czasu od prowadzonych rozmów, liczne spory między stronami, liczne wersje nawiązanego stosunku prawnego, które tworzone były na potrzeby obrony przez każdą ze stron spowodowały, że świadek nie był w stanie sądowni udzielić jednoznacznych odpowiedzi w zakresie treści stosunku prawnego łączącego strony.

Niemniej tego, konsekwentne przesłuchanie powoda, nielogiczne przesłuchanie pozwanego oraz okoliczności sprawy towarzyszące zachowaniu obu stron, przemawiają za tym, by uznać, że powód zastrzegł na swoją rzecz posiadanie maszyn rolniczych do czasu zapłaty ceny przez pozwanego. Takie zastrzeżenie umowne sąd uznał za dopuszczalne w myśl zasady swobody umów.

Wskaz należy, że sąd oddalił wnioski obu stron o dopuszczenie dowodu z protokołów rozpraw z innych spraw sądowych, zawierających zeznania świadków, albowiem uznał, że uwzględnienie takich wniosków naruszyłoby zasadę bezpośredniości postępowania dowodowego. Każda ze stron mogła zadawać pytania przesłuchiwanym świadkom celem wyjaśnienia ewentualnych niespójności w treści zeznań.

Odnosząc się od poszczególnych zarzutów podnoszonych przez pozwanego stwierdzić należy, że nie zasługują one na uwzględnienie.

Zarzut przedawnienia

W myśl art. 554 k.c. roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży produktów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem dwóch lat.

Przepis ten nie ma jednak zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem sprzedaż maszyn nie nastąpiła w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, czy też w pozostałych przypadkach wskazanych w przywołanym przez pozwanego przepisie.

Powód wyraźnie zaprzeczył, by sprzedaż maszyn nastąpiła w zakresie przedsiębiorstwa prowadzonego przez powoda. Z przesłuchania powoda wynika bowiem wyraźnie, że na dzień sprzedaży powyższych ruchomości prowadził on gospodarstwo rolne. Jednak maszyny nie zostały sprzedane w związku z tą działalnością.

Pozwany nie przedstawił dowodu potwierdzającego twierdzenia o sprzedaży maszyn w ramach działalności powoda jako sprzedawcy. Zaświadczenie z rejestru firm (k. 136) nie zostało przez pozwanego przedłożone w tłumaczeniu. Zatem pozostało bez znaczenia dla wyników niniejszego postępowania dowodowego.

W zakresie działalności rolniczej 2-letni termin przedawnienia ma zastosowanie do sprzedaży produktów rolnych i leśnych, co niewątpliwie nie ma miejsca w niniejszej sprawie, bowiem przedmiotem umowy łączącej strony nie były produkty rolne, czy leśne.

Zatem do roszczenia powoda o zapłatę ceny ma zastosowanie 10 – letni termin przedawnienia (art. 118 k.c.).

Wobec tego, że zapłata ceny miała nastąpić dnia 18 grudnia 2009r. (okoliczność bezsporna), to na moment złożenia pozwu o zapłatę ceny, tj. dnia 2 maja 2012r. bez wątpienia roszczenie powoda nie było roszczeniem przedawnionym.

Z ostrożności procesowej wskazać należy, iż gdyby uznać, że sprzedaż maszyn nastąpiła w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa powoda zajmującego się sprzedażą maszyn rolniczych, to wskazać należy, że przedawnienie roszczenia o zapłatę nastąpiłoby dnia 21 grudnia 2011r.

Powyższy termin został jednak przerwany wskutek zachowania pozwanego z dnia 28 grudnia 2009r., któremu należy przypisać cechy uznania niewłaściwego.

Za aktualne przyjmuje się orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1957 r., (...), OSNCK 1958, nr 3, poz. 84, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że uznanie niewłaściwe nie jest czynnością prawną, lecz jedynie przyznaniem obowiązku świadczenia wynikającego z innego źródła. Pozwany, poprzez złożenie oświadczenia o potrąceniu wierzytelności, którą jego zdaniem nabył od Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N., zaprezentował stanowisko, iż przyznaje, iż J. S. (1) przysługuje roszczenie o zapłatę ceny. Termin przedawnienia, a takim przypadku, zaczął biec, po prawomocnym zakończeniu sprawy o wydanie maszyn, w czasie której pozwany nie kwestionował prawa powoda do zapłaty ceny, a jedynie podnosił twierdzenia, z reszta bezskutecznie, że wierzytelność ta została umorzona wskutek potrącenia. Zatem termin przedawnienia biegł na nowo od dnia 12 kwietnia 2012r., kiedy to sprawa (...) została prawomocnie zakończona oddaleniem żądania L. S..

Wobec tego, że pozew w niniejszej sprawie został złożony dnia 2 maja 2012r. uznać należy, że roszczenie o zapłatę ceny nie było wówczas przedawnione.

Zarzut wygaśnięcia umowy w związku z niespełnieniem warunku zawieszającego w postaci zapłaty ceny, również jest niezasadny.

Brak jest materiału dowodowego, który potwierdziłby twierdzenia pozwanego z niniejszej sprawy oraz twierdzenia powoda ze sprawy (...), że umowa kupna sprzedaży maszyn została zawarta pod warunkiem zawieszającym. Twierdzenia obu stron sąd uznaje za taktykę obronną tych stron, realizowaną w zależności od roli procesowej, w której strony się znalazły, tj. w sprawie o wydanie maszyn – to była taktyka J. S., zaś w sprawie o zapłatę – taktyka L. S..

W niniejszej sprawie na pozwanym spoczywał ciężar wykazania, że strony zawarły umowę pod warunkiem zawieszającym. Pozwany, zdaniem sądu, nie sprostął powyższemu.

Zawarcie umowy pod warunkiem polega na tym, że obie strony, zgodnie ustalają dodatkowe zastrzeżenia do umowy, która je łączy. W niniejszej sprawie brak jest materiału dowodowego, który wykazałby, by strony umowy kupna – sprzedaży takie dodatkowe zastrzeżenia do umowy dodały. Nie wynika to, ani z zeznań K. S., ani z przesłuchania obu stron. Nadto, przywołane przez pozwanego oświadczenie J. S. z dnia 11 stycznia 2010r. dowodu takiego również nie stanowi. Zdaniem sądu, oświadczenie to zostało złożone przez powoda w ramach taktyki obrończej, na potrzeby sprawy o wydanie maszyn.

Zatem twierdzenia, jakoby umowa kupna sprzedaży wygasła wskutek niespełnienia warunku zapłaty ceny jest twierdzeniem gołosłownym i przez to nie zasługuje na uwzględnienie.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut wygaśnięcia zobowiązania w oparciu o art. 475 k.c., podniesiony przez pozwanego.

W myśl art. 475 § 1 k.c. jeżeli świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa. Zaś § 2 wskazuje, że jeżeli rzecz będąca przedmiotem świadczenia została zbyta, utracona lub uszkodzona, dłużnik obowiązany jest wydać wszystko, co uzyskał w zamian za tę rzecz albo jako naprawienie szkody.

Brak jest podstaw do uznania, że w niniejszej sprawie zostawały okoliczności dające podstawę do przyjęcia, że zobowiązanie wynikające z umowy z dnia 11 grudnia 2009r. wygasło wskutek następczej niemożliwości świadczenia.

Za Sądem Apelacyjnym w Gdańsku należy wskazać, że skutki przewidziane w opisywanym art. 475 k.c. wystąpią tylko wtedy, gdy niemożliwość ma charakter obiektywny. Przyjmuje się, że obiektywna niemożliwość świadczenia występuje wtedy, gdy nie tylko kontrahent danej umowy, ale nikt nie może wykonać określonego świadczenia. Świadczenie jest obiektywnie niemożliwe jedynie wtedy, gdy przyczyna niemożliwości leży poza sferą działalności i aktywności dłużnika, tkwi w przedmiocie świadczenia, czyli niemożnością „samą z siebie: (por. Z. G. (w:), Kodeks cywilny. Komentarz Tom III, Zobowiązania – część ogólna, Lex (...), teza (...) do art. 475 kc).

W niniejszej sprawie brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że maszyny rolnicze, będące przedmiotem umowy sprzedaży nie istnieją. Z zeznań świadka J. R., dozorczy, wynika bowiem wprost, że maszyny te istnieją, znajdują się w jego posiadaniu na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu powództwa Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N.. Wynika stąd, iż maszyny istnieją, choć w innym stanie technicznych, aniżeli w dniu zawarcia umowy kupna sprzedaży. Zatem nie zachodzi przesłanka niemożliwości świadczenia tkwiąca w samej rzeczy.

Nadto należy podkreślić, że na pozwanym spoczywał obowiązek zapłaty ceny do dnia 18 grudnia 2009r. Dnia 14 stycznia 2010r. zostało wydane postanowienie o zabezpieczeniu powództwa L. S. o wydanie maszyn i oddaniu ich pod dozór. Zatem oddanie ich pod dozór nastąpiło wskutek działań pozwanego. Nadto pozwany nie otrzymał władztwa nad maszynami dlatego, że nie zapłacił ceny. Zatem kwestia niewydania rzeczy pozwanemu jest wynikiem zwłoki pozwanego w zapłacie ceny. To po stronie pozwanego zachodzą okoliczności „nierealizowania” świadczenia.

Po stronie powoda nie zachodzi zwłoka w świadczeniu.

W tym miejscu wskazać należy, iż sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego ds. wyceny maszyn i urządzeń na okoliczność określenia aktualnego stanu maszyn rolniczych będących przedmiotem umowy sprzedaży, określenia ich wartości w porównaniu do wartości z dnia zawarcia umowy. Okoliczności te pozostają bez znaczenia dla wyniku sprawy, albowiem maszyny istnieją, choć ich stan odbiera od stanu z grudnia 2009r. Taki stan rzecz wynika z zachowania pozwanego, który nie uiścił powodowi ceny.

Strony ustaliły, że L. S. zobowiązany jest do wcześniejszego świadczenia i jedynie on, zgodnie z art. 476 § 1 k.c. pozostaje w zwłoce z uwagi na to, że nie spełnił świadczenia pieniężnego w terminie na skutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność.

Odnosząc się do twierdzeń pozwanego, jakoby pismem z dnia 21 maja 2012r. odstąpił on od umowy kupna – sprzedaży także są niezasadne.

Jeśli chodzi o treść art. 560 k.c., to wskazać należy, że uprawnienia z rękojmi i gwarancji biegną od momentu wydania rzeczy. W niniejszej sprawie, z przyczyn niezawinionych przez powoda, nie doszło do wydania rzeczy pozwanemu. Zatem, w tej sytuacji jego oświadczenie o odstąpieniu od umowy jest bezskuteczne. Nadto, nawet gdyby uznać, że pozwanemu przysługiwały uprawnienia z rękojmi, to pozwany winien wykazać, jakie to konkretnie wady ma zakupiony towar, które uzasadniają odstąpienie od umowy i kiedy one wystąpiły. Podkreślenia wymaga również, iż roszczenia z tytułu rękojmi charakteryzują się gradacją, a uprawniony do reklamacji winien wykazać, że zachodzą przesłanki do odstąpienia od umowy, czyli do skorzystania z najsilniejszego skutku w relacji kupujący – sprzedający, niwelujący w istocie ten stosunek. Nie każda wada zakupionego towaru uzasadnia odstąpienia przez kupującego od umowy. Pozwany nie wykazał okoliczności, które uprawniałyby go do odstąpienia od umowy z powodu wad rzeczy kupionych.

W zakresie odstąpienia od umowy na podstawie art. 492 k.c., wskazać należy, że również i ten przepis nie może stanowić dla pozwanego podstawy odstąpienia od umowy. Powyższy przepis daje stronie możliwość odstąpienia od umowy, ale tylko wówczas, gdy strony takie uprawnienie zastrzegły w umowie. Pozwany nie wykazał, że takie uprawnienia strony zastrzegły w umowie z dnia 11 grudnia 2009r. Zatem nieuzasadnione jest jego twierdzenie o odstąpieniu od umowy na podstawie art. 492 k.c.

W zakresie art. 493 k.c., stanowiące podstawę do odstąpienia od umowy, wskazać należy, iż nie zachodzi w tej sprawie przesłanka niemożliwości świadczenia wskutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność strona powodowa. To pozwany obowiązany jest uiszczyć cenę. Okoliczność, iż maszyny stanowią przedmiot zajęcia w sprawie z powództwa Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. jest okolicznością, za którą nie ponosi odpowiedzialności powód.

Zatem oświadczenia pozwanego o odstąpieniu od umowy (pismo z dnia 21 maja 2012r., pismo z dnia 12 czerwca 2012r., pismo z dnia 10 marca 2014r.) nie przyniosło oczekiwanego przez pozwanego rezultatu.

Bezskuteczne są również wezwania pozwanego kierowane do powoda o spełnienie świadczenia, pod rygorem odstąpienia od umowy, albowiem, o czym była mowa wyżej, to pozwany winien zapłacić cenę. Wówczas po stronie powoda zrodzi się obowiązek wydania maszyn. Do chwili obecnej nie nastąpiła zapłata ceny. Kwestie podnoszone przez pozwanego, iż zapłata nastąpiła w postępowaniu zabezpieczającym, nie zasługuje na uwagę. Pozwanemu uszło bowiem z pola widzenia że kwoty ściągnięte w niniejszym postępowaniu przez komornika sądowego, stanowią zabezpieczenie roszczenia powoda; nie stanowią spełnienia świadczenia przez pozwanego.

Zatem oświadczenia pozwanego o odstąpieniu od umowy nie odniosły skutku w postaci wygaśnięcia stosunku prawnego łączącego strony.

Również późniejsze oświadczenia pozwanego dotyczące wstąpienia Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N. w miejsce pozwanego i zgłoszenie do potrącenia należności objętej wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku ze sprawy (...) pozostało bez wpływu na wynik procesu, albowiem wyrok wydany w powyższej sprawie w części uwzględniającej żądanie (...) spółki z o.o. w N. został uchylony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

Ustosunkowując się do twierdzeń pozwanego, który w zarzutach zaprzeczył, by powodowi przysługiwało prawo własności maszyn rolniczych objętych umową kupna – sprzedaży, wskazać należy, że nie zasługują one na uwzględnienie.

Zaprzeczenie powyższe, sąd traktuje jako formę obrony pozwanego przed roszczeniem o zapłatę. Pozwany bowiem w toku rozmów z powodem w 2009r., za pośrednictwem K. S. nie zgłaszał wątpliwości co do tego, czy powód jest

właścicielem sprzedawanych maszyn. Maszyny te były wykorzystywane w Gospodarstwie (...) spółce z o.o. w N., a słuchani świadkowie, w tym B. M. (1), wskazali, że w gospodarstwie tym zdecydowana większość maszyn stanowiła własność powoda. Nadto, powód wystawił rachunki w dniu 11 grudnia 2009r. potwierdzające sprzedaż maszyn na rzecz pozwanego ze wskazaniem swoich danych jako sprzedawcy (k. 14, 15). Dodatkowo w przesłuchaniu stron powód podał, że maszyny objęte umową z dnia 11 grudnia 2009r. stanowiły jego własność. Niemniej tego powód, mając na uwadze wywoły sądów wyższej instancji, nakazujące pochylenie się nad kwestią własności spornych maszyn rolniczych złożył do akt faktury oraz potwierdzenia zapłaty potwierdzające zakup maszyn (k. 661-668). Sąd dopuścił je w poczet materiały dowodowego, uznając, że nie jest to materiał spóźniony. Z resztą dopuszczenie dowodu z tych dokumentów nie spowodowało zwłoki w rozpoznaniu niniejszej sprawy. Z dokumentów tych wynika, że powód nabywał w latach 2006 – 2009 na własności maszyny tego rodzaju, które objęte były umową z pozwanym.

W tym stanie rzeczy, sąd uznał, że powód na moment zawierania umowy z pozwanym był właścicielem maszyn rolniczych objętych tą umową.

Na koniec wskazać należy, że sąd oparł stan faktyczny na dokumentach przedstawionych przez strony. Ich autentyczność nie była wzajemnie kwestionowana.

Sąd również dał wiarę zeznaniom świadka J. R., albowiem były to zeznania spójne i logiczne. Natomiast zeznania świadka B. M. (1) nie miały wpływu na wynik procesu. Zeznania świadka, K. S., sąd uznał za wiarygodne w części dotyczącej sposobu obu nawiązania relacji między stronami, przedmiotu umowy i jej charakteru. Natomiast w części dotyczącej ewentualnych zastrzeżeń umownych zeznania te były chwiejne, zatem nie mogły stanowić podstawy do ustalenia stanu faktycznego w tym zakresie.

Sąd w całości dał wiarę przesłuchaniu powoda. ich treść była logiczna, konsekwentna i spójna. Sąd odmówił zaś wiarygodności przesłuchaniu pozwanego w części dotyczącej ustaleń umownych, uznając, że twierdzenia pozwanego, w szczególności co „umówionej kolejności czynności” mających prowadzić do zawarcia umowy, były sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Według twierdzeń pozwanego, ten godził się na to, by powód wystawił faktury, w których pozwany będzie zobowiązany do zapłaty określonej kwoty, pomimo, że pozwany nie był jeszcze pewien, czy maszyny te kupi, bo zamierzał je dopiero obejrzeć i zaakceptować. Takie zachowanie stron umowy kupna sprzedaży byłoby, zdaniem sądu, nielogiczne i sprzeczne z istotą tej umowy. W konsekwencji powyższego, sąd uznał przesłuchanie pozwanego za niewiarygodne.

Mając na uwadze powyższe rozważania, sąd na podstawie art. 496 k.p.c. w zw. z art. 535 k.c. i art. 353¹ k.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 108 k.p.c., art. 98 par 1 i par 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z par 6 pkt 7, par 12 ust.2 pkt 2, par 12 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. (...) z późn.zm) w zw. z par 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. 2015, poz. (...)). O kosztach przed sądem I instancji sąd orzekł jak w nakazie zapłaty na podstawie art. 98 kpc. art. 99 kpc w zw. par 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. (...) z późn.zm) w zw. z par 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. 2015, poz. (...)). Na koszty złożyła się opłata od pozwu w kwocie 2.869 zł. oraz wynagrodzenia fachowego pełnomocnika w kwocie 7.600 zł.

Na oryginale właściwy podpis